

LIDSKÁ PRÁVA V EVROPĚ: RECENZE ROKU 2019

16. dubna 2020

Index: EUR 01/2098/2020

ČESKÉ REPUBLICCE

Souhrn

Parlament neratifikoval Úmluvu Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí (Istanbulská úmluva), navzdory faktu, že pouze malý počet pachatelů se v Česku dostane před soud. Ministerstvo práce a sociálních věcí navrhlo nový zákon o dávkách na bydlení, který může mnohé vystavit riziku bezdomovectví. Znepokojení nad používáním diskriminačního projevu cílicího na migranty a Romy trvalo i v roce 2019.

V dubnu, květnu, červnu a listopadu se konaly rozsáhlé protesty se stovkami tisíc lidí v ulicích po celé zemi. Byly organizovány stejnou skupinou a byly spuštěny obavami z vládního zasahování do soudnictví a také nesouhlasem s nedostatkem činnosti při řešení klimatické krize.

V srpnu Výbor OSN pro odstranění rasové diskriminace (CERD) kritizoval diskriminaci Romů v přístupu k hospodářským, sociálním a kulturním právům i rasistickou rétoriku politiků, včetně starostů, členů parlamentu a vlády. Výbor rovněž upozornil na rozšíření rasově motivovaných útoků zaměřených na Romy, Židy, migranty a aktivisty za práva menšin.

Hospodářská, sociální a kulturní práva

V únoru Evropská komise konstatovala, že Česká republika postrádá dostupné a kvalitní sociální bydlení, a že bezdomovectví a úrovně osobních dluhů se zvyšují.

V červnu předložilo Ministerstvo práce a sociálních věcí návrh zákona o dávkách na bydlení, zavádějící přísnější kritéria způsobilosti, což vyloučí osoby žijící v bytovkách. Nevládní organizace pracující v oblasti bydlení varovaly, že tento zákon by vystavil riziku dávky pro tisíce rodin.

Diskriminace - Romové

Bydlení

V březnu Krajský úřad Středočeského kraje úředně rozhodl o protizákonnosti obecní vyhlášky v Kladně, která několik oblastí, mnohé obývané Romy, prohlásila za zóny „se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů“. Vyhláška byla přijata v souladu s novelou legislativy o sociální péči z roku 2017, která brání obyvatelům takových „zón“ požadovat některé dávky na bydlení. Krajský úřad trval na tom, že vyhláška adekvátně nespécifikovala lokality a za „zóny“ prohlásila celé městské části. Praxe vyhlašování „zón“ byla Výborem OSN v srpnu kritizována jako diskriminační.

Navzdory tomu desítky dalších obcí s významnou romskou populací včetně Ústí nad Labem, Mostu, Karviné nebo Ostravy-jihu nadále „zóny“ vyhlašovaly, i když mezinárodní orgány pro monitorování lidských práv volají po přístupu Romů k adekvátnímu bydlení a po potírání diskriminačních praktik v tomto sektoru.

Vzdělání

V srpnu CERD vyjádřil znepokojení nad stálou existencí segregovaných škol, kde tvoří velkou většinu romští žáci.

V září Výbor ministrů Rady Evropy přezkoumal opatření přijatá k řešení diskriminační segregace romských žáků ve školách a třídách pro žáky s mentálním postižením (na základě pokračujících nezdarů v implementaci rozsudku v případě *D. H. a ostatní vs.*

Česká republika). Zatímco některé reformy přivítal, Výbor se znepokojením konstatoval, že romské děti permanentně zůstávají nadmíru zastoupeny v programech pro děti s lehkými mentálními postiženími. Podle vládních údajů byl podíl Romů mezi žáky na základních školách ve školním roce 2018/19 3,7% a podíl Romů mezi žáky vzdělávanými v rámci redukováných vzdělávacích programů v témže roce byl 29,1%.

V říjnu ministerstvo školství snížilo počet asistentů pedagoga na jednoho na třídu, čímž došlo k omezení podpory dostupné pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Ministerstvo školství také dalo školám možnost provozovat oddělené třídy pro žáky s problémy s učením a chováním, což je významný krok zpět. Řada nevládních organizací vyjádřila obavy, že těmito opatřeními se opět navýší segregace Romů ve školách.

Diskriminace – LGBT+

Parlament v březnu projednal návrh novely Občanského zákoníku zavádějící možnost sňatku párů stejného pohlaví. Nahradil by tak stávající právní předpisy a umožnil by párům stejného pohlaví vstupovat do občanských partnerství. Protinávrh skupiny poslanců se snažil zakotvit v Ústavě ochranu „tradičního manželství“ mezi mužem a ženou. Do konce roku nebylo hlasováno o žádném z obou návrhů.

Uprchlíci a žadatelé o azyl

Česká republika nadále zadržovala v detenčních zařízeních žadatele o azyl, kteří čekají na vyhoštění dle azylového systému EU, a to včetně dětí.

Vláda nadále odmítala účast v jakémkoli relokačním programu EU. V roce 2017 Evropská komise předala případ proti České republice Evropskému soudnímu dvoru kvůli tomu, že se Česko odmítlo zapojit do Relokačního schématu EU, které určuje povinné relokační kvóty. V dubnu 2020 soud rozhodl, že Česko tak nesplnilo své povinnosti plynoucí z práva Evropské unie.

Veřejná ochránkyně lidských práv kritizovala způsob, jakým úřady zacházely se skupinou čínských žadatelů o azyl, formálně i procedurálně. V roce 2017 požádalo o azyl 78 čínských občanů z důvodu náboženského pronásledování, ale v roce 2018 bylo na 70 těchto žádostí zamítnuto. V září Nejvyšší správní soud vrátil migračnímu úřadu tři případy zamítnutých žadatelů o azyl za účelem přehodnocení.

Obchod se zbraněmi

I v roce 2019 přetrvávaly obavy nad pokračujícími transfery zbraní Saudské Arábii / koalici vedené Spojenými arabskými emiráty. Existuje značné riziko, že tyto zbraně budou používány k páčání nebo umožňování vážných porušování lidských práv a humanitárního práva v jemenském konfliktu.

TURECKO

Turecká republika

Hlava státu a vlády: Recep Tayyip Erdoğan

Tvrký zásah proti reálnému nebo vnímanému disentu pokračoval v roce 2019, a to i navzdory skončení dvouletého nouzového stavu v červenci 2018. Tisíce lidí byly drženy ve zdlouhavém a trestacím předsoudním zadržení, často bez jakýchkoli důvěryhodných důkazů o tom, že spáchali jakýkoli zločin uznatelný podle mezinárodního práva. Práva na svobodu projevu a pokojné shromažďování byla přísně omezena a osoby považované za kritické vůči současné vládě - zejména novináři, političtí aktivisté a obránci lidských práv - byli zadrženi nebo čelili smyšleným obviněním z trestního činu. Úřady nadále svévolně zakazovaly demonstrace a používaly zbytečnou a nadměrnou sílu k rozeznání pokojných protestujících. Existovaly důvěryhodné zprávy o mučení a nucených zmizeních. Turecko násilně vracelo syrské uprchlíky, zatímco nadále hostilo více uprchlíků než kterákoli jiná země.

Pozadí

Mezi lednem a květnem se tisíce vězňů připojily k poslankyni parlamentu Leyla Güven v hladovce, aby požadovaly, aby vůdci ozbrojené Kurdistánské Dělnické strany Abdullah Öcalanovi byly povoleny návštěvy jeho rodiny a právníků. Účastníci hladovky a ti, kdo podnikli solidární akce pro jejich podporu, byli kriminalizováni a mnozí byli stíháni podle protiteroristických zákonů.

Výsledek březnových komunálních voleb v Istanbulu byl anulován z důvodů podvržených Nejvyšší volební komisí po vítězství kandidáta hlavní opoziční Republikánské lidové strany (CHP). V červnu, v opakovaných volbách, zvítězil se zvýšenou většinou. Zvolení starostové ve 32 obcích zastupujících levičáckou, kurdsky zakořeněnou Lidovou Demokratickou stranu (HDP) byli z podvržených důvodů odstraněni z úřadu a nahrazeni nezvolenými státními úředníky. Vláda jako důvod pro jejich odstranění uvedla probíhající vyšetřování a stíhání související s terorismem. Na konci roku zůstalo 18 osob v předsoudní vazbě.

Dne 9. října zahájilo Turecko vojenskou ofenzívu proti kurdským silám v severovýchodní Sýrii („operace mírové jaro“), s deklarovaným cílem vytvořit 32 km hlubokou hranici „bezpečné zóny“. Operace vedená tureckou armádou společně se spojeneckými syrskými ozbrojenými skupinami, účinně skončila 22. října, uprostřed důkazů válečných zločinů.

V posledním čtvrtletí roku Parlament schválil balíček reforem soudnictví. Reformy nedokázaly řešit strukturální trhliny v soudnictví pod extrémním politickým tlakem nebo ukončit nespravedlivá a politicky motivovaná stíhání a odsouzení.¹

Svoboda projevu

Trestní vyšetřování a stíhání podle protiteroristických zákonů a represivní předsoudní vazba byly nadále používány, bez existence důkazů o jakémkoli trestném přečinu, k umlčení reálného nebo vnímaného disentu. Soudy zablokovaly online obsah a proti stovkám uživatelů sociálních médií byla zahájena kriminální vyšetřování. V srpnu vstoupilo v platnost nové nařízení, které vyžaduje, aby platformy internetového vysílání žádaly o licence u Nejvyšší rady pro rozhlas a televizi (RTÜK). Obsah platform bude monitorován RTÜK, rozšiřujíc jeho cenzurní pravomoci nad online obsahem.

Bylo prošetřeno nejméně 839 účtů sociálních médií pro údajné „sdílení trestného obsahu“ souvisejícího s „operací mírové jaro“. Stovky lidí byly vzaty do policejní vazby a nejméně 24 bylo zadrženo v předsoudní detenci.²

Novináři

¹Turecko: Balíček „Soudní reforma“ je ztracenou příležitostí k řešení hlubokých nedostatků v soudním systému (44/1161/2019 EUR)

²Turecko: „Nemůžeme si stěžovat“ - pokračující zásah Turecka proti disentu ohledně jeho vojenské operace „Mírové jaro“ v severovýchodní Sýrii (44/1335/2019)

Desítky novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků zůstaly ve vězení buď v předsoudní vazbě, nebo ve výkonu trestu odnětí svobody. Někteří z těch, kteří byli vyšetřováni a stíháni podle protiteroristických zákonů, byli usvědčeni a odsouzeni na několik let vězení; jejich pokojná novinářská práce byla předložena jako důkaz kriminálního přečinu.

Nejvyšší odvolací soud 5. července zvrátil odsouzení novinářů Ahmeta Altana a Nazlého Ilikaka soudem prvního stupně za „pokus o svržení ústavního řádu“. V listopadu byli po opakovaném procesu odsouzeni za „vědomou a ochotnou pomoc teroristické organizaci, aniž by byli členy“, a byli odsouzeni k trestu odnětí svobody na 10 let a šest měsíců resp. osm let a devět měsíců. Oba byli propuštěni 4. listopadu, ve stádiu odvolání. Ahmet Altan byl však 12. listopadu znovu zatčen po apelu o stíhání proti jeho propuštění. Na konci roku zůstával ještě ve vězení Silivri..

Novináři také čelili zastrašování při podávání zpráv o protestech. Zeynep Kuray a İrfan Tunççelik byli dne 10. května 2019 vzati do policejní vazby, během podávání zpráv o protestech v Istanbulu konaných v solidaritě s hladovkáři ve vězení. Byli propuštěni na kauci 13. května, při nevyřízeném kriminálním vyšetřování. Hakan Demir, manažer digitálních služeb deníku Birgün, a Fatih Gökhan Diler, vedoucí redaktor zpravodajského webu Diken, byli zadrženi 10. října v souvislosti se zpravodajskými články o „Operaci mírové jaro“, které neobsahovaly jazykové výrazy podněcující násilí nebo jakýkoli jiný obsah, který lze považovat za trestný. Oba byli propuštěni později téhož dne a bylo jim zakázáno cestovat do zámoří, při nevyřízeném kriminálním vyšetřování. Dne 27. října byla na letišti v Istanbulu zadržena právnička a publicistka Nurcan Kaya v souvislosti s vyšetřováním zahájeným proti ní za „podněcování nepřátelství nebo nenávisti“ za tweet kritizující „Operaci mírové jaro“. Téhož dne byla propuštěna, ale následně jí bylo zakázáno cestovat do zahraničí v očekávání výsledku vyšetřování.

Obránci lidských práv

Desítky obránců lidských práv čelily trestnímu vyšetřování a stíhání a byli drženi v policejní vazbě nebo uvězněni za jejich práci v oblasti lidských práv.

Proces Tanera Kiliçe, čestného předsedy Amnesty International Turecka; İdil Eser, bývalý ředitel Amnesty International Turecka; a dalších devět obránců lidských práv pokračovalo v roce 2019 z nepodložených obvinění ze „členství v teroristické organizaci“. Pokud budou usvědčeni, mohli by čelit až 15 letům uvěznění.

Vůdce občanské společnosti Osman Kavala a dalších 15 osob občanské společnosti čelili obviněním z „pokusu o svržení vlády nebo zabránění jí v plnění jejích povinností“ za jejich údajnou roli při „režirování“ protestů v Gezi Parku v roce 2013. Pokud budou usvědčeni, mohli by čelit doživotnímu vězení bez podmíněného propuštění. Do konce roku zůstal Osman Kavala, který byl více než dva roky zadržen v předsoudní vazbě, ve vězení v Silivri s vysokou ostrahou. Jeho spoluobžalovaný Yiğit Aksakoğlu byl propuštěn na kauci při jeho prvním soudním slyšení v červnu po sedmi měsících vězení.

Advokátka pro lidská práva Eren Keskin byl nadále vystavena riziku uvěznění v důsledku více než 140 samostatných trestních stíhání za její minulou roli jako symbolické šéfredaktorky nyní ukončeného kurdského deníku Özgür Gündem. V říjnu byl její dům přepaden a byla vyslýchána Pobočkou Istanbulského ředitelství pro boj proti terorismu kvůli sdílení příspěvků na sociálních médiích kritizujících „Operaci mírové jaro“.

Politici a aktivisté

V červenci Ústavní soud zrušil odsouzení deseti akademiků za to „že dělali propagandu pro teroristickou organizaci“ za podepsání mírové petice v roce 2016 kritizující indefinitní/ neurčitě zákazy vycházení a bezpečnostní operace v jihovýchodním Turecku. Po tomto rozhodnutí stovky dalších, souzených za jejich podporu petice byli zproštěni viny, zatímco jiní nadále čelili obvinění, navzdory rozhodnutí Ústavního soudu, že odsouzením bylo porušeno právo na svobodu projevu.

³Turecko: Temný den svobody tisku v politicky motivované soudní nespravedlnosti (zpravodajský příběh, 12. listopadu)

⁴ Turecko: soudní fraška musí skončit osvobozením obránců lidských práv (zpravodajský příběh, 8. října)

⁵ Turecko: 700 dní poté musí být Osman Kavala propuštěn a obvinění proti němu a 15 dalším osobám upuštěno (Novinky, 7. října)

⁶Turecko: Poplatky proti oznamovatelům, kteří vystavili nebezpečí pro veřejné zdraví, musí být zrušeno (News Story, 25. září)

V září byl potravinářský inženýr a propuštěný akademik Dr. Bülent Şik odsouzen za „zveřejnění utajovaných informací“ a odsouzen k 15 měsíčnímu trestu odnětí svobody za řadu článků odhalujících přítomnost karcinogenních pesticidů a dalších toxinů v zemědělských produktech a vodě. Na konci roku jeho odvolání proti odsouzení stále nebylo rozhodnuto.

Dva bývalí spolu-předsedové Lidové demokratické strany (HDP), Selahattin Demirtas a Figen Yüksekdağ, byli nadále vězněni, odsouzeni za obvinění z terorismu, která, bez existence věrohodných důkazů, byla z velké části založena na jejich veřejných projevech. 20 volených starostů obcí, přidružených k HDP, jako správci jmenovaní státem, od komunálních voleb v březnu zůstali v předsoudní vazbě. 18 zůstalo ve vazbě ještě na konci roku.

V září byl Istanbulský provinční předseda hlavní opoziční Republikánské lidové strany (CHP) Canan Kaftancıoğlu odsouzen k devíti a osmi měsícům vězení z důvodu „urážení prezidenta“, „urážení veřejného činitele kvůli jeho/ její povinnosti“, „provokování lidí k nepřátelství a nenávisti“ a z důvodu „propagandy pro teroristickou organizaci“.

Svoboda shromažďování

Všeobecné / plošné zákazy všech shromáždění byly vydány v různých městech po celé zemi bez jakéhokoli individuálního posouzení potřeby a přiměřenosti takových opatření. Policie násilně přerušila řadu pokojných protestů a spousty pokojných protestujících čelili trestním vyšetřováním a stíháním, na základě obvinění včetně „propagandy pro teroristickou organizaci“, „účasti na nezákonném shromáždění“ a „kladení odporu policii“.

Několik provinčních guvernérů pokračovalo v používání výjimečných pravomocí obsažených v zákoně zavedeném po skončení výjimečného stavu k omezování práva na pokojné shromažďování.

Plošný a neurčitý zákaz všech akcí lesbů, gayů, bisexuálů, transsexuálů a intersexuálů (LGBTI), uložený gubernií Ankary v listopadu 2017, byl nakonec zrušen v dubnu 2019 na základě soudního příkazu, po němž LGBTI události byly zakazovány jednotlivě. Pochod studentů Pride na Technické univerzitě na Středním východě (METU) v Ankaře v květnu byl vedením univerzity zakázán a policií rozeznán použitím zbytečné a nadměrné síly. Plošné zákazy v červnu 2019 byly vydány guberniemi Izmir, Antalya a Mersin, aby se předešlo událostem týdne Pride. Pochod Pride v Istanbulu byl zakázán již pátým rokem.⁷

V březnu úřady zakázaly Mezinárodní den žen v Istanbulu těsně před jeho konáním. Policie použila slzný plyn a další nadměrnou sílu k rozptýlení tisíců pokojných účastníků. V listopadu policie v Istanbulu stovky protestujících žen, které se shromáždily na Mezinárodní den za odstranění násilí páchaného na ženách, napadla se slzným plynem a plastovými kulkami a bylo zahájeno trestní vyšetřování proti 25 účastníkům protestu „Las Tesis“ v Izmiru. V prosinci policie rozptýlila protest „Las Tesis“ v Istanbulu s použitím nadměrné síly a zadržela šest účastníků, kteří byli propuštěni následující den; policie v Antalyi zabránila asi 100 ženám v uspořádání protestu „Las Tesis“.

Plošné zákazy byly uvaleny na shromažďování k vyjádření solidarity s těmi, kteří drželi hladovku mezi listopadem 2018 a květnem 2019, jakož i s těmi, protestujícími proti tomu, že zvolení starostové byli zbaveni funkce a proti „Operaci mírové jaro“.

Pokojná shromáždění skupiny „Sobotní matky“, která od poloviny 90. let na Galatasarayově náměstí každý týden pořádala svatvečery (vigilie) za oběti násilných zmizení, zůstala předmětem zákazu uvaleného v srpnu 2018, kdy byly odstraněny použitím zbytečné a nadměrné síly. Na všechny protesty na náměstí zůstává uvalen plošný zákaz.

Univerzitní studenti byli nadále stíháni za účast na pokojných protestech. Tito zahrnovali 30 studentů z Boğaziçi University pokojně protestujících proti tureckému vojenskému zapojení v Afríně v Sýrii a čtyři studenty ze Středovýchodní technické univerzity předvádějící transparent zobrazující karikaturu prezidenta Erdoğana během promoční slavnosti univerzity; obě stíhání, která začala v roce 2018, pokračovala ještě na konci roku. Osmnáct studentů a člen akademického personálu z METU čelili trestnímu stíhání podle zákona o schůzích a demonstracích za jejich údajnou účast na zakázaném pochodu Pride v květnu.

Právo na práci a svobodu pohybu

Více než 115 000 pracovníkům z počtu 129 411 ve veřejném sektoru – včetně akademiků, vojáků, policistů, učitelů a lékařů – svévolně propuštěným na základě Nouzového nařízení, následujícího pokusu o převrat v roce 2016, bylo zakázáno pracovat ve veřejném sektoru a byly jim odepřeny pasy. Mnoho pracovníků a jejich rodin zažilo strádání i ukrutné sociální stigma, protože byli ve výkonných rozhodnutích/ výnosech uvedeni jako mající vazby na „teroristické organizace“. Vyšetřovací komise zřízená za účelem přezkoumání jejich odvolání dříve, než se mohli domáhat soudního přezkoumání, posoudila 98 300 ze 126 300 žádostí, které obdržela, a 88 700 z nich zamítla.

Rada soudců a státních zástupců použila zákon přijatý v roce 2018 (zákon č. 7145), který umožňuje prodloužení propuštění z veřejné služby o další tři roky ze stejných vágních důvodů údajných vazeb na „teroristické organizace“ k propuštění nejméně 16 soudců a 7 státních zástupců v průběhu roku, což dále podkopává nezávislost a integritu soudního systému.

Na konci roku u Evropského soudu pro lidská práva, několik případů propuštění z veřejné služby bylo v očekávání vyřízení. Patří mezi ně případy Hamita Pişkına, státního úředníka propuštěného z jeho funkce a tří propuštěných akademiků – Alfana Telek

Edgara Şara a Zeynepa Kivilcima – kteří měli zrušené své pasy a po podpisu petice kritizující bezpečnostní operace v jihovýchodním Turecku jim byla zakázána veřejná služba..

Mučení a jiné špatné zacházení

Věrohodná obvinění o mučení a jiném špatném zacházení byla nadále hlášena.

V Urfě, ve východním Turecku, muži a ženy, kteří byli zadrženi v květnu po ozbrojeném střetu mezi bezpečnostními silami a ozbrojenou Kurdistánskou dělnickou stranou (PKK), informovali prostřednictvím svých právníků, že byli mučeni, včetně elektrických šoků do genitálií.

Právníci uvedli, že někteří z bývalých úředníků ministerstva zahraničních věcí zadrženi v květnu na Ředitelství bezpečnosti v Ankaře obviněných z „členství v teroristické organizaci, přitěžujícího podvodu a falšování pro účely terorismu“, byli svlečeni donaha a bylo jim vyhrožováno, že budou znásilněni s obušky.

V obou případech právníci uvedli, že jejich klienti neměli přístup k důvěrné konzultaci s lékařem..

Vynucená zmizení

Šest mužů obviněných z vazeb na hnutí Fethullah Gülen, kteří se stali nezvěstnými v únoru s podezřením, že se stali oběťmi násilného zmizení, se pět až devět měsíců po jejich zmizení znovu objevili v policejním zadržení. Úřady neposkytly veřejnosti ani rodinám mužů žádné informace o okolnostech jejich zmizení nebo o tom, jak se pět z nich objevilo v protiteroristické pobočce policejního ředitelství v Ankaře a jeden v policejním ředitelství v Antalyi, měsíce po jejich zmizení. Jejich rodiny uvedly, že všech šest mužů zhublo, byli velmi bledí a nervózní. Muži údajně neprozradili, co se jim stalo během měsíců, kdy byli zmizeni. Po dvanácti dnech policejní vazby byli všichni zadrženi v předsoudním zadržení na základě obvinění z terorismu po soudních slyšeních bez vědomí jejich právníků nebo rodin.

Osud a místo pobytu sedmého muže Yusufa Bilge Tunçe, který zmizel v srpnu za podobných podezřelých okolností, byl ještě na konci roku neznámý..

Uprchlíci a žadatelé o azyl

Turecko nadále hostovalo více uprchlíků a žadatelů o azyl než kterákoli jiná země, s více než 3,6 miliony uprchlíků ze Sýrie a přibližně 400 000 uprchlíky a žadateli vo azyl z jiných zemí.

V roce 2019 však syrští uprchlíci čelili větším obtížím v souvislosti s prohlubováním politické polarizace a zhoršujícím se hospodářským výhledem v zemi, což přispělo k rostoucí veřejné kritice a netoleranci vůči syrskému obyvatelstvu.

Prohlášení Evropské unie a Turecka za rok 2016, které přispívá finančními prostředky na hostování uprchlíků Tureckem výměnou – mimo jiné – za spolupráci Turecka při zabránění uprchlíků a žadatelům o azyl, aby prchali dále do Evropské unie, zůstalo funkční. K 30. září bylo vyplaceno přibližně 2,57 miliard EUR z celkových slíbených 6 miliard EUR.

Mezi červencem a říjnem bylo násilně a nezákonně navraceno nejméně 20 Syřanů do severozápadní Sýrie, kde čelili reálnému riziku vážného porušování lidských práv. Nebyly k dispozici žádné oficiální údaje, které by odhadly počet násilně deportovaných osob, ale na základě prohlášení přijatých Amnesty International, návraty během tohoto období ovlivnily pokaždé desítky lidí, což naznačuje, že celkový počet násilně navracených byl nejméně ve stovkách. Zprávy uvádí, že turecká policie Sýřany bila, ohrožovala nebo uváděla v omyl, aby je přiměla k podpisu formulářů „dobrovolného návratu“. K tomu došlo před tureckým vojenským vpádem do severovýchodní Sýrie v říjnu. Úřady oficiálně popřely obvinění z *nuceného navracení* Sýřanů a trvaly na tom, že celkem 315 000 Syřanů se vrátilo „dobrovolně“.

Migranti a žadatelé o azyl čelili svévolnému zadržování a riziku *nuceného navracení* na tureckých letištích, kde neměli účinný přístup k azylovému řízení nebo pomoci. V lednu byl jeden muž svévolně zadržen na istanbulském letišti a násilně deportován do Egypta, kde byl zadržován ve vězení bez prostředků komunikace a v riziku poprav. V květnu byl palestýnský žadatel o azyl ze Sýrie svévolně zadržován na novém istanbulském letišti několik týdnů a byly učiněny pokusy o jeho deportaci do Libanonu s rizikem řetězového *nuceného navracení* do Sýrie..

⁷Turecko: Musí být upuštěno od trestných stíhání proti studentům, kteří slavili hrdost, proti zločinu (Novinky, 11. listopadu)

⁸ Turecko: Hladové stávky - Porušování práv vězňů při hladovkách a solidární protesty (44/0835/2019 EUR)

9 Turecko: Poslání do válečné zóny - nelegální deportace syrských uprchlíků Tureckem (44/1102/2019 EUR)

10 Turecko: Palestinci držení v riziku deportace na letištích - Mohamed Ajlani Younes (44/0670/2019 EUR)